

Een nieuw jaar is van start gegaan. We beginnen weer opnieuw met tellen. Januari, de eerste maand. De tijd van goede voornemens, want we zijn weer opnieuw begonnen. Wat zal dit jaar ons allemaal brengen?

In Uganda zijn er verkiezingen. Ik vond het te onveilig, en ben daarom naar Nederland gekomen, om te wachten tot de rust straks terugkeert. Ik ben het jaar dus in Nederland begonnen.

De tijd... Als je opgroeit in één cultuur, lijkt het zo vanzelfsprekend hoe je de tijd indeelt. Er zijn vier seizoenen: winter, lente, zomer en herfst. Zelfs het leven beschrijven we op die manier: in de herfst van je leven, dat is duidelijk richting het eind. Een nieuwe dag begint voor ons om middernacht, om 0:00 uur. Dat is toch vanzelfsprekend?

In Uganda wordt de tijd, in lokale talen althans, anders aangegeven. De nieuwe dag begint rond zonsopgang, om 6:00 uur 's ochtends. 7:00 uur wordt in de lokale talen "één uur" genoemd, etc. De zon komt trouwens iedere dag om ongeveer dezelfde tijd op. De evenaar ligt net onder Kampala, en dus kennen we er geen korte en lange dagen.

De vier seizoenen zijn er ook niet. Er is alleen een droog en een nat seizoen. Qua temperatuur verschilt het niet zoveel: het is er het hele jaar tussen de 25 en 30° Celsius. Omdat we op de evenaar zitten, staat de zon het grootste deel van de dag recht boven je. 's Ochtends heeft de zon maar korte tijd nodig om op te komen, en van schemering is ook 's avonds nauwelijks sprake.

Dat zie je ook terug in de Ugandese Gebarentaal. Wil je bijvoorbeeld AFTERNOON (middag) gebaren, dan wijs je met één hand in het midden voor je hoofd. Dat is duidelijk de zon die recht boven ons staat. En EVENING (avond)? In de Nederlandse Gebarentaal wordt de beweging van de invallende duisternis duidelijk. In de Ugandese Gebarentaal is er geen beweging in het gebaar. De hand die de zon laat zien, is nu bijna zo laag als de horizon.

Famke maakte de Ugandese gebaren voor middag (links) en avond.

Mensen zijn vaak verbaasd dat gebarentaal niet overal op de wereld hetzelfde is. Dit is maar weer één voorbeeldje waarom dat niet zo is. Zelfs hoe we de tijd beleven, verschilt van plek tot plek, van cultuur tot cultuur. En daar horen dan ook andere gebaren bij.

Mijn naam is Famke (Nakimuli) Wildeman, 40 jaar, en tolk Nederlandse Gebarentaal. Sinds de zomer van 2016 woon ik in Uganda. Ik werk daar als vrijwilliger op een dovenschool, Uganda School for the Deaf in Ntinda, in de hoofdstad Kampala. Ik geef les en ik zoek sponsors voor dove kinderen uit armere gezinnen. Ook onderhoud ik contacten met de tolken Gebarentaal.

© Doof.nl